

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő

WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő

LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinar 120

A zsidóság állásfoglalása az országos politikában

Alig néhány héttel ezelőtt „Hát mi zsidók hol vagyunk?” címen ugyanezen a helyen cikkben foglalkoztunk a közeljövő eseményeivel és bár akkor talán a bennfenteselek előtt is bizonytalan volt, mikor kerül el a kormányrud mellől Jorga és társai, már akkor jóelőre megirtuk, hogy velünk zsidókkal számoljanak a pártok és főképen a nemzeti parasztpárt, mert hiszen élünk és vagyunk s tanúságot tettünk már arról, hogy tudunk tömegeket meg is mozgatni, ha arról van szó, hogy politikai súlyunkat megfelelő seregszám-lalással és megfelelő erőpróbbával dokumentáljuk.

Alig néhány hete ennek s mit tesz a politika szeszélyes istennője? Hol van már Jorga? Hol a régi parlament? Hol van mindaz, amiből nem maradt egyéb, mint egy inkább rossz, mint jól megszerkesztett törvény és rengeteg adósság. De hiszen Jorga nem is a politikába bukott bele. Oh nem! Egyszerűen az „államkassza” buktatta meg. Annak kongása hallatszott el a Dnyesztertől egészen a Körösövgyéig, meg a tisztviselők, nyugdíjasok, állami szállítók gyomrának kongása volt harsonája annak, hogy: így nem mehet tovább.

Jorga dicstelenül elment a tekintélyek kormányával és nem maradt utánuk űr — csak az államkasszában...

Kormányválságot Romániában az utóbbi években már ismert ouvertür vezeti be. Titulescu elindul valahonnan Nyugat európából, ahol éppen valami konferenciát tartanak, teleshíppantja orrát a finom fehér burnóttal és az egyesült románok dekobraszerű „Hálókoszik anyalá” föld-reszál Bukarestben. Autója néhány napig a nagy városban ide-oda cikkáz, pár diner az uralkodónál és aztán passzé... vissza a ködös Albionba, vagy a szép Lac-Leman partjára, Lausanne-ba, vagy Genfben... itthagynán a marakodókat, a konc és kincslesőket. A fripturistákat és mindazokat, akik a pecsenyeszagra odalenn Bukarestbe minden ilyen alkalomra összegyűlnek. Ott a hires, zavaros, fővárosi tengerben, hol halászni lehet...

A nemzeti parasztpárt újból uralomra jutott. Vaida-Voevod lett a miniszterelnök. Nem filozsemita, talán nem is gyűlöli a zsidókat, de az bizonyos, hogy nem is szereti őket. Főképen akkor nem ölgeti őket, amikor uralmon van. Bár nem vetné meg egy kis „paktum” izü kolaborációnak sokszor édes, de a zsidóságra gyakrabban fanyar borát sem.

Nem is kell öreg Ripp van Vinklének lenni, csak négy hétig nem kellett valakinek hallani arról, hogy mi történik

Romániában és most dörzsölheti szemét, ha felébred. Elment Jorga Valea de Munte-ba, vége az „iskolaévek” elment vakációzni, miközben beszekundázta az egész ország lakosságát: a nyomorba. Szerencsére szeptemberben pótvizsga nem lesz. Csak új „professzorok” jöttek s már ki is tüzték a választásokat. (Charles Rist a főprofesszor jól befűtött ott Jorgának).

Az ország népének nagyrésze mezőgazda. Adta nekik Jorga, saját szakállára és a bankok terhére az áldásához konverziót. De ha az adósságot nem is nagyon kell fizetni, a föld évente adott kalászos áldását mégis el kell helyezni majd aratás után. Itt és külföldön. Erről kellene és illenék júliusban dönteni a kormányoknak, de ad helyettük „tisza választásokat”. Ez kell a románnak! — felkiáltással mégis választunk.

Mit csinálunk ilyen adósságok mellett mi zsidók? Ahogy fentebb már megirtuk, hivtak már bennünket paktálni. Nemzeti párt is, liberálisok is, szocialisták is, csaknem valamennyi pártja ez országnak. (Csak még Cuza nem — de ki tudja?...) És mi zsidók, akik a Zsidó Pártba tömörültünk, már meg is mondtuk a választ, ki is nyilatkoztattuk szándékunkat.

Nem paktálunk, hanem önállóan megyünk az új választások elé. Nekünk nem lehet és nem szabad kolaborálni, mert azzal csak ellenséget szerzünk. Mert ki tudja, ma egyik párt, holnap a másik...

Miért harcol a Zsidó Párt?

Akik széles ez országban még mindig azt gondolják, hogy a zsidóságnak a politikai élet porondjára való kilépése talán azért történik, mert ez a „hatalom”-ban való részvétel lehetőségének egy fokát jelenti, azok álljanak itt alant pontok bizonyítékául annak, hogy mit is akar és miért is küzd a Zsidó Párt?

A nemzeti parasztpárt 10 kamarai mandátumot ajánlott fel a Zsidó Pártnak. Nagy, sőt tekintélyesnek mondható mandátum ez, amely bizony elég erős parlamenti csoportot jelentene mindenkor a parlamentben. De a Zsidó Párt vezetősége nem mandátumok után vadászik, mert hiszen ezzel szemben ugynevezett minimális programmal fordult a nemzeti párt vezéreire. Nem a mandátumok a fontosak, hanem az, hogy azok az irányelvek és célkitűzések meg is valósíthatassanak, amelyek kiharcolása a Zsidó Párt fő célját képezik.

meg mi nem avatkozhatunk be soha semmilyen körülmények között a román pártok egymásközötti közdelmeibe, ahogy azt már számtalanszor meg is mondtuk, meg is irtuk. De azért sem mehetünk, mert bennünket a progrompontok dirigálnak, nem pedig a mandátumok, követelésünkről pedig hallani sem akarnak. Minek akkor paktum?

A Zsidó Párt legutóbb 65.000 szavazatot hozott fel önálló listájával, a mostani választásoknál meg 80—90.000 ezer szavazatot kell felhozzunk, feltéve, ha hagynak bennünket propagandát csinálni, választóinkat szabadon, nyugodtan lehet az urnákhoz járulni; egyszóval: ha tiszta választások lesznek!

A zsidó vezérjérfiakat nem a mandátumok izgátfják és nem azok száma, Őket főképen az érdekli, hogy tudnak-e érvényt szerezni a parlament tribünjéről azoknak a súlyos sérelmeknek orvoslására, amelyek annyira bánatnak bennünket. Ott kell álljanak a zsidóság védelmében az országházban, hogy minden pillanatban felvegyék a harcot, ríposztolhassanak, védjék meg Románia egymilliónyi zsidóságát a különféle törvényes és törvénytelen inzultusoktól.

Mi józan nép vagyunk és tudunk helyesen és józanul mérlegelni. És mert ezt tudjuk, érezzük azt is, hogy nekünk nem kell sokat magyaráznunk. Elég ennyi:

Választás lesz, azon a zsidóság önálló listával megy és árulója népének, vallásának, fájának mindenki, aki nem követ el mindent, hogy a parlamentben minél többen álljanak őrt a mi megbizottaink, a mi képviselőink!

A nemzeti parasztpárt nem tudta, vagy nem akarta ezeket a pontokat honorálni és ezért került sor arra, hogy a zsidóság, mint önálló párt a saját listájával indul az új választásoknak.

Azok a minimális követelések, amelyeknek teljesítését a Zsidó Párt a kormányon levő nemzeti parasztpárttól kívánta, a következőkben foglalhatók össze:

1. Az állampolgársági törvény módosítása a párisi békeszerződés értelmében.

2. A zsidó tanulóknak a szombati írás- és rajzolás alól való felmentése az állami iskolákban.

3. A zsidó hitközségek és iskolák elmaradt államsegélyének sürgős kifizetése, valamint ezen államsegélynek a többi felekezetekhez arányosított felemelése.

4. Egy állami zsidó tanító- és tanítónőképző iskola haladéktalan felállítás

a zsidó felekezet hivatott képviselőinek irányítása mellett.

5. A kultusztörvény végrehajtási utasításának oly módon való elkészítése, hogy az a hitközségi autonómia elvének és a zsidó hitfelekezet érdekeinek megfelelően. A végrehajtási utasítás kibocsátása előtt a hitközségi szervezetek vezetői meghallgatandók; a hitközségek már létező központi irodáinak, valamint a hitközségeknek szerzett jogai respektáltassanak.

6. Azokban a községekben, ahol a zsidó lakosság száma eléri a törvényben

előírt minimumot, zsidó jellegű állami iskolák létesítendők.

7. Az állami és egyéb közhivatalokban a zsidók számuk és képzettségük arányában alkalmazandók. Különösen áll ez az államosított üzemekre nézve, amelyek számos magánvállalatnál alkalmazott zsidó tisztveselőt tettek kenyérféltelenné; a zsidó munkások az állami, megyei és községi üzemekben számáranyuknak megfelelően munkához jussanak.

8. Az antiszemita kilengések elleni energikus küzdelem.

9. Az iskolákból az antiszemita tartalmu könyvek kizáróltassanak ki.

„Egyéni, vagy intézményes vallásosság“

Lényeg és nem forma

Irta: FRIEDMANN FERENC

a temesvár-gyárvárosi orth. hitközség elnöke

Igen nagy szolgálatot tesz — a már közszeretnek örvendő, zsidó házból nélkülözhetetlen „Népünk“ — a zsidóságnak, hogy egyes, még nem eléggé tisztázott kérdéseket ankétszerűen kívánja minden oldalról megvilágítva letárgyalni és a különböző felfogást sorakoztatni.

A kérdés adva van, amit egy állítólagos fiatal, naiv rabbi röppentelt ki, vajjon az ortodoxia alapját az egyéni vallásosság képezi-e, vagy pedig a vallási intézmények a Schulchan-Aruch alapján való fenntartásában gyökerezik az igazi ortodoxia, egyéni vallásosság nélkül.

Hogy egész világosan fejezzük ki ezt a kérdést, azt jelenti: Az volt-e nagy, halhatatlan mestereinknek és rabbijainknak az intenciójuk, amikor nagy מסירת הנפש óriási áldozattal és nehéz szívvel a zsidó egységet — amely az egész vallási élet alapja — kettévágták, hogy létezzék még egy keret, amelyen belül a hivek semmi-lyen sem különböznek a nem ortodox zsidóktól, a szombat szentségét lábba tiporják, háztartásukban a schechita ismeretlen fogalom, a vallási törvényeket egyől-egyig megszegik, csak éppen, hogy ort. templomból sietnek, villamossal üzletükbe és irodájukba a szent szombali napon?! Vagy pedig azért vágták ketté a zsidóságot, mert bölcsességükkel belátták, hogy a nagy asszimilációs folyamat futólütként ritkította és megsemmisítéssel fenyegette a zsidóság fennmaradását és operatív fájdalmas beavatkozás vált szükségessé nagy testrészek eltávolításával, hogy a még meg nem támadt egészséges részeket az életnek megmentsék?!

Ha a kérdést így tesszük fel, akkor már a válasz is bennfoglaltatik.

Nem nagy, diszes — de ürességtől kongó templomokra van az ortodoxiának szüksége. Minek a templom, ha csak Kadisch-mondókból áll a minjan. Minek a Mikwe, ha azt senki sem használja és végül minek az ortodox cégtábla, ha a fizetett funkcionáriusokon kívül nincsenek ortodox érzelmű és felfogású tagok. Nem formákra, nem külsőségekre, hanem lényegre tartalomra van az ortodoxiának szüksége.

Jóllehet az ortodox intézmények jó szolgálatot tettek kevésbé konzervatív vidéken, ahol ezen keretek tették lehetővé a vallásos zsidók letelepedését, amint egyes nagy városban ezt tapasztaltuk, de ez nem képezheti alapját annak, hogy az ortodoxia egyéni vallásosság nélkül állandósítsa magát. Azonban bölcsseink szerint ישראל קדושים Izrael szent népe nem volna vallási éllel visszavezethető? Igen, csak a módszer helytelen. Nem elég, ha rabbijaink tevékenysége csak abban merül ki, hogy időnként a szószékről dörgedeznek, a magaslátról puffogatják kis és nagy kaliberű ágyukat, sértegetik hiveiket, „דברי הכמים“ Szálljanak le a magaslátról, próbáljanak egyénileg baráti és testvéri alapon, meggyőző erejükkel, személyi súlyukkal a hivekre hatni. Az eredmény nem fog elmaradni.

Nagy, nehéz, terhes feladat ez. De éppen a súlyossága dönti el a vele megbirkózni tudó lelki erejét és a rabbiállásra való predestináltságot. Próbálkozzanak a rabbik ezen módszerrel eredményt elérni és ha — várakozás ellenére — 3 év alatt nem sikerül a hivek egy jó részét az ortodox blocknak megnyerni, akkor ezen hitközség önmaga állította ki bizonyítványát, hogy az ortodox szervezetben nincs mit keresnie.

A Zsidó Párt tartományi szervezete gyűlést tart Clujon

Az újonnan kialakult politikai helyzetet kapcsolatban szükségét látja a Zsidó Párt, hogy álláspontját a megváltozott viszonyokkal szemben leszögezze. Ezért, valamint más kérdések letárgyalása és megvitatása érdekében összehívta a tartományi végrehajtóbizottságot, egy folyó hó 19-én, vasárnap délután 7 órai kezdettel a kolozsvári Sálom Club Str. N. Filipescu 6 szám alatti helyiségében megtartandó ülésre. A tartományi gyűlés napirendje: 1. Elnöki beszámoló a politikai helyzetről, a Zsidó Párt és a Zsidó Parlamenti Club tevékenységéről; 2. Szervezeti jelentés és intézkedések; 3. Pénzügyi jelentés; 4. A Zsidó Párt magatartásának kijelölése az új politikai helyzetben.

A Zsidó Párt tartományi gyűlése iránt, amelyen az összes körzetek képviseltek magukat, nagy érdeklődés mutatkozik.

Ellene van-e Hitler a zsidók egyenjogusításának?

Berlin. A német parlament legutóbbi ülésén igen érdekes módon leplezte le dr Breitscheid szociáldemokrata képviselő Hitler zavaros politikáját, amely minden esetben nem csak az általános erkölccsel és józan ésszel, hanem önmagával is ellentétben áll. Hitler ugyanis legutóbb nyilatkozatot adott a „New-york American“ munkatársának, amelyben többek között a következőket mondotta: Mi nem akarjuk a zsidókat megfosztani a jogaiktól, csak azt kívánjuk, hogy nekik se legyenek több és nagyobb jogaik, mint a keresztény polgároknak. Ha ez igaz — fejt ki a képviselő, akkor a zsidók fogják elsősorban vezérként üdvözölni Hitlert. De viszont ha nem igaz — amit Hitler egész gyakorlatilag igazol, akkor a nemzeti szocialisták kiváló vezére — szélhámoskodik a nyilatkozatokkal, vagy nem tudja mit beszél. Mindkét esetben Hitler csak arról tesz bizonyosságot, hogy politikai kalandorsága igen kiskaliberű.

Kitűnő נשר ארטה' hazi koszt
kihordásra és nagyon olcsón kapható.
Ugyanott lakás is bérelhető. — Cim:
özv. Berkovits Májerné
ORADEA, Kapucinus-u. 19.
ajtó jobbra 14.

CRIKVENICAN az Engel
orth. נשר Pensió

Központban 20 lépésre a tengerparttól lenn a strandon.

Teljes pensió lakással 70 dinártól.
Visszautazásnál féláru vasutjegy a jugoszláv vasuton. **és סת מנין a házban.**

Chaim Ezra kapitány

Irta: Dr I. NIEMEROWER

bukaresti főrabbi

Zajos élet folyik a városban. Nagy a mozgolódás a chászidok között. A híres berditschevi csoda-rabbi elfogadta hivei meghívását és eljött közzéjük Rosch-Chodesre. A sokaság ott tolongott a nagy rabbi házában. Az öregek, akik visszagondolnak az elmúlt időkre, fiatalok, kik kinlódva tartják fent existenciájukat, nők, kik gyermekeik életéért aggódnak, gazdagok, kik reszketve gondolnak arra, hogy az idők megváltozhatnak, szegények, kik egy jobb jövőben reménykednek, tudósok, kik tudásukat akarják fejleszteni, ácsorgók, kik kíváncsiságukat akarják kielégíteni, bűnösök, kik lelkiismeretüket szeretnék lecsendesíteni, mindegyik a maga módja szerint, erőszakosan vagy udvariasan, büszkén vagy alázattal, kéri a bebocsátást a rabbihoz. Az ajtóban azonban őrt áll egy erőteljes férfi, aki pillantást sem vetve a tolongó tömegre, szigorúan a sorrendhez tartja magát.

A belső terem végében egy asztal áll, olyan mint a Salamon királyé volt. Az egész ház annyira telve van emberekkel, hogy még az angyalok sem férnek el.

— Engedjetelek engem, hogy bemenjek — könyörög egy öregember. — Én a karomon hordoztam a rabbit, amikor gyermek volt.

— Naiv vagy öreg — mondják neki többen, hiszen a rabbi sohasem volt gyermek.
— De engedjetelek helyet ennek a kiváló fiatalembernek, aki kívülről tudja az egész talmudot — mondja teljes tisztelettel egy iparos.

— Hogyan?

— Itt nem léteznek mejicheszok. Ha igazán tudós, akkor tudnia kell, hogy a rabbitól a schina fénye egész ideig árad. Saul királynál is úgy volt. Ő fent ült, a másik része kint állt az ajtónál.

Ebben a pillanatban belépett egy javakorbelti férfi, bár az évek már meggörnyesztették derekát, még mindig büszke, katonás tartása volt.

— Chaim Ezra kapitány — hallatszott sugva mindenünnen. Az öreg egyenesen az

ajtónállóhoz lépett és kérte, hogy engedje be. A tömegben mozgolódás támadt és a következő felkiáltások hangzóttak el:

— „Egy új mejichesz! Egy öreg katon! Egy mesemondó! Nagy lelke kell legyen neki! Még mindig úgy néz ki, mint egy goj. Az I-ten és rabbi előtt minden ember egyforma! Itt nem létezik kapitány. Ezen időközben az ajtónálló ment jelenteni a főgábnak, hogy beengedje-e vagy nem a kapitányt? A főgábe maga ment ajtót nyitni Chaim Ezrának, mely alkalommal az ajtóban szorongó tömeg is beözönlött a terembe. A rabbi, ki csak nagyon ritkán szokott széket felajánlani vendégeinek, most így szólt: — Egy széket reb. Chaim Ezrának és a körülötte levők mind megismételtek a rabbi parancsát. Hozzatok gyorsan mosdóvizet reb Chaimnak. Mikor a kapitány megmosta kezeit, áldást mondott a kenyérre és körültekintve a mellette ülők felett, egy öreg chászid és a fiatal talmudtudós közzé helyezkedett.

Az öreg chászid csendesen jegyezte meg: — Nagy tudósok állnak és ő ül a rabbi mellett A rabbi — éljen sokáig — még

Béth Jákob mozgalom indult meg Romániában

Mifelénk ezt a mozgalmat eddig nem ismerték. Ezt a Béth Jákob mozgalmat nem a szükségszerűség hívta életre és nem is ismerték célkitűzéseit. Bár kritikái hangon akarunk szólni róla, azért mégis objektívással akarjuk kezelni a most felmerült új mozgalmat.

A Béth Jákob célja az, hogy zsidó leánygyermekeket zsidó szellemben képezze ki, zsenge kortól kezdve nagylányságáig. Tanulja meg a zsidó történelmet, a prófétákat, tudja a micvéket és ismerje, ha kell a Talmudot is, meg sok olyan dolgot, ami egyáltalán nem tartozik szorosan azon kötelezettségek közzé, amelyek a nő részére vallásügyi szabályokat képezne. A Béth Jákob mozgalom igen élénk zsidó életet jelent Frankfurt am Mainban és Wienben. Onnan indult ki és Lengyelország számos kisebb és nagyobb helyén valóban házaspótló intézménnyé lett. Ennek is meg van a magyarázata és előbb ezzel meg kell ismertessük olvasóinkat.

Lengyelország részein, azokon is, amelyek a régi Ausztriához tartoztak (Galicia) nagyon furcsa és logikátlan életnyilvánulás volt az, ahogy a fiukat és lányokat nevelték. A fiuk csak chéderbe és csak jesivákba jártak. Semmi világi műveltségbe nem vezették be őket. Csak a Talmud és csak a vallásosság. Csak a getto. A leánygyermeknél viszont éppen ellentétes volt a tendencia. A nagy apácarendek amúgy is számos zárdát tartottak és tartanak fenn ma is a lengyelek lakta területen. A zsidó szülők a lányokat az apácarendek által fenntartott leányiskolákba járatják. S ezek az apácák voltak olyan intelligensek és okosak, hogy ezt a nagyszerű lélekvasárlást alkalmat nem szalasztották el. A lányokat, a chászidikus zsidószülők gyermekeit, szépen lassan és szisztematikusan elidegenítették a szülői ház szellemétől. Tanították őket az európai műveltségre, az idegen nyelvekre és a nagy klasszikusokra. Amikor aztán leánygyermek elvégezték az iskolákat, kitűnő európaerek lettek, de távol attól a mentalitástól, amelyben szüleik éltek. És még távolabb attól az ideológiától, amelyen a fiukat nevelik. Most képzeljük el azt a szituációt, amikor egyik chászid apa megbeszéli a másik chászid apával, hogy gyermekeiket összeházasítsák. A Talmudon nevelkedett pájesszos, kis szakállas zsidófiu vegye el az apácázárdákban nevelkedett és ottani légkört magábaszívó leányt. Mennyi tragédia és szerencsétlen leánysorsnak volt szomorú következménye ez a furcsa kéllaki nevelés.

Mennyi leány lett öngyilkos, meg bujdosott el messzire, hogy valamelyik színpadon, vagy még másabb helyen kösse ki élete hányattatott hajóját.

Ekkor jött a Béth Jákob és azt mondta a bigott lengyelországi szülőknek: nem muszáj okvetlenül ellenséggé tenni a lányukat egyidejűleg azzal, hogy kulturát sajátítanak el. Lehet valaki kulturlény, lehet valaki intellektus, mégha a zsidó millió! nem is hagyja el. Lehet egy lány a klasszikusok hive és amellet zsidó szellemben nevelkedett is. És megalakultak szerte Lengyelországban a Béth Jákobok. Jöttek a Németországban nevelkedett és magas műveltséggel rendelkező női tanerők és elhíttették a Tóra szellemét párosultan a világi látókörrrel és magassabb intellektussal. El kell ismerjük, hogy ez a tevékenység igazán áldásos volt, ott és akkor, amikor annak helye volt.

De minek kell banán és kávécsérjét ültetni Grönlandon? Minek ezt a frankfurti, bécsi Béth Jákobot ide plántálni Erdélybe? Ahol nem járnak Notre Dame-ba és Sacré Coeur-be a lányok, ahol nem nevelkednek olyan millióben a fiuk sem. Ahol azt a kulturnívót, amelyet a fiuk elérnek, megütik majdnem a nők is. Ahol az anyáktól nem azt a zsidószellemet kapják utavalóul, amelyeket ott a galíciai és lettországi gettókba szoktak. Ahol lenéznek ugyan az anyát, ha még spitzlit hord és nem kezeli jól a lippenstiftet és a bridge-figurákat sem tudja, de csak az anyát... mert a férj az már megértő, az már más mentalitás és mondjuk úgy ahogy van: annak gondolkodásmódja közeljár a leánykéhez, és nem lehet nagy tragédiák okozója. De kérdezzük, minek ideplántálni a Béth Jákobot Nagyváradra, ahol 50 éve él és virul a kulturorthodoxia, ahol a szülők intelligensen és okosan nem nevelték úgy a lányait, hogy azokat egy egész világ válassza el majd férjéül. Itt iskolázták a lányokat már régeb-

ben is, itt nem volt novum és főképen nem az ma, hogy létezik e francia nyelv és vannak német klasszikusok. Általában a magyarországi és utódállambeli mentalitást ezer mértföld választja el a keleteurópai világtól és jellemző, hogy *Budapesten Szabolcsiknak kellett a Béth Jákobbal jönni a neolog lányok számára és nem az orthodoxiának.*

A Béth Jákob Nagyváradon nem kell! Itt más levegő van, amely nem teszi szükségessé ezt az iskolát. Itt van kitűnő zsidó szellemben vezetett leányiskolája a hitközségnek, itt a szülők szelleme sem olyan, hogy nekünk újat vagy épenséggel konzervatív értelemben gondolván a dolgot, „forradalmat” jelentene a Béth Jákob. Az a szülő, amelyik a saját háza falain belül orthodox nevelést adott gyermekeinek, plussz zsidó iskola, annak nem kell az, hogy kívülről tudjon a leánya Rásit, vagy Talmudot, esetleg kívülről fujja azokat a strófákat, amelyeknek nem tudása mellett még bátran lehet valaki ésesz-chajil...

De ha már vannak olyanok, akik kávéültetvényt akarnak a nem trópusi vidéken ültetni, akik esetleg bizonyos tanítógeneráció elhelyezése érdekében, mégis idehozzák ezt az eddig itt idegen gondolatot... ám legyen.

De egy cseppet sem szabad ártson a több mint 300 gyermeket nevelő és még hozzá jól és zsidó szellemben nevelő leányok iskolája ellen. Az az iskola, ahol kitűnő pedagógusok lelkesen és odaadóan nevelik zsidó szellemben is a lányokat. Mégha 14 éven felüli lányokról volna szó, akik kikerülnek az iskolákból. De iskolás gyermekeknek nem kell Nagyváradon Béth Jákob. Még akkor sem kell, ha a wilchovici rabbiné jár házról házra az Agudasz Jiszroel szives engedélyével.

Mert sajnos nálunk nem is az a fontos, hogy a lányok tudjanak prófétákat és tudjanak vallásos szellemben később gyermekeket nevelni, hanem hogy az Aguda exotikus és ide nem való növények idevaló elültetésével kísérletezzen.

Itt egészen fölösleges a Béth Jákob. Itt Erdélyben egészen fölösleges. Senkinek sem kell, csak az Agudának. A zsidó szülőknek nem kell! (—)

Nagy tehérművásár
Ingyen adunk minden 3 inget
rendelő vevőnek egy
legujabb
divatú **nyakkendőt**
Hollós O R A D E A,
Bul. Regele Ferdinand.

kiáltásokra ismét belekezdett történetének folytatásába.

— A katonák kinevették a rabbit, én azonban figyelmesen hallgattam szavait. Híslványan még emlékezetemben volt a „Tora” szó, amely most eszembe jutatta gyermekéveimet. Szemeim elé kerültek szüleim és ismét felhangzott előttem kiáltásuk: „Vé Ezra, vé Chaie”. Egy katona segítségével ki beszélté úgy az orosz, mint a héber nyelvet, tolmácsoltam szavaimat a rabbinak. Megnyugtattam és beköltöztem a házába. Ez a nap részemre bőjtnap volt: A rabbi szavai feldúlták egész lelkiállapotomat. Éjjel nem tudtam a szemeimet lehunyni. Láttam szüleimet, láttam a rabbit. Hallottam szüleim szavait, hallottam a rabbiét. Éjjelkor felkeltem ágyamból, kiakartam menni a szabad levegőre, hogy megszabaduljak kínzó gondolataimtól. Valami azonban vissza tartott. Önkéntelenül a rabbi szobája felé indultam. Bekopogtam az ajtón, de nem válaszolt senki, akkor felbredt bennem a kapitány és benyitottam, anélkül, hogy megvártam volna míg kinyissák. A rabbi ott ült az asztal mellett egy nagy könyvbe bele-

merülve. Bejövetelem nem ijesztette meg, olyan nyugodt volt, mintha már várt volna. Barátságosan szólalt meg az ő tört orosz-ságával. Megkérdezte, hogy miért vagyok fenn ilyen késő éjjel és hogy igazán zsidó vagyok-e, mint ahogy ő hallotta.

Mikor elmondtam neki, hogy zsidónak születtem és hogy még emlékszem a Tórára és a szüleim kiáltására: „Vé Ezra, vé Chaie”, mosolygott, mintha ő mindezt tudta volna már. Felállt helyéről és elkezdett jár-kálni a szobában, majd hirtelen megszólalt: — Hogy mentsek meg egy zsidó lelket? Segítsetek ti is boldogtalan szülők! — Nekem reszketett a testem és a lelkem, megint szüleimet láttam magam előtt. Telve félelemmel rogytam a rabbi lábaj elé és kérdeztem: — Mit csináljak? Ő azonban nem szólt semmit, csak kezeit a fejemre tette és megáldott a szent nyelven. Utána így szólt: — Menj innen azonnal el Galiciába, ott tanuld meg a héber nyelvet és mostantól fogva Ezra Chaim legyen a neved. Ne félj semmitől, én imádkozni fogok érted és Ezra Haszofer a te őrangyalod. — Kikisért az ajtóig, ott azt mondta: — Tűnj

el azonnal ebből a városból. — Én milyen gyorsan csak tudtam, elindultam, anélkül, hogy bevártam volna a reggelt.

Attól az időtől a rabbit nem láttam. Nem is tudom, hogy magyarították meg elűnésemnek okát a városból és nem-e történt kellemetlensége e miatt a rabbinak.

— Mentem ameddig össze nem estem a fáradságtól meg az álmoságtól. Álmaimban láttam a rabbit, a szüleimet, a katonáimat, a parádét, Ezrát, a háborút. Hallottam az ágyuk bömbölését, amitől felébredtem. Találtam magam mellett egy csomagot, amit még a rabbi adott elindulásom előtt. Kibontottam. Ruha volt benne. Gyorsan levettem egyenruhám és felvettem a civilöltözetet. Sokáig küzdöttem még, amíg teljesen visszatértem a zsidó hithez és szokásaihoz. Csak akkor nyugodtam meg egészen, amikor a rabbihoz kezdtem járni, ahol láttam a zsidó vallás igazi megnyilatkozásait.

A kapitány elhallgatott. Az asztal körül mély csend volt. A rabbi gyorsan átadta a borral telt poharat a beszélőnek és így szólt: Ezra Chaim te vagy az én asztalom kapitánya, mond el az ebédutáni áldást.

Dr Fischer József beszámolója Palesztináról a nagyváradai város háza dísztermében

Vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg dr. Fischer József kamarai képviselő beszámolóját palesztinai utjáról a nagyváradai város háza dísztermében, amely ez alkalommal zsúfolásig megtelt szépszámu előkelő közönséggel. A karzatot roskadásig megtöltötte a zsidó ifjuság.

Zugó lapsorkán fogadta dr. Fischer József kamarai képviselőt, az erdélyi zsidóság kiváló reprezentánsát, amikor a terembe belépett.

Wasserstrom Sándor, a Zsidó Nemzeti Szövetség végrehajtó bizottságának elnöke, üdvözölte az illusztris vendéget, felkérte dr. Fischer József képviselőt arra, hogy tartsa meg beszámolóját palesztinai utjáról.

Dr. Fischer József azzal kezdte beszámolóját, hogy amikor tervbevették a palesztinai utjáról megtartandó beszámolót, még nem volt kormányválság, de a zsidóságot nem érdekelhetik ezek a múlt kormányválságok, hanem minden idegszálunk és tekintetünk egy fix pont felé szegődik és ez Erec-Jisrael. A belpolitikának a konkrét adottságok felé kell igazodni. Mi pedig a zsidó jövőt akarjuk építeni. Ez alkalommal nem belpolitikáról, hanem Palesztináról fogok beszélni.

Előadó elmondja, hogy milyen misztikus hatással van a látogatóra, aki Palesztinába kerül. Ilyen mélységes hatással volt előadóra is, amikor Palesztina földjére lépett. A kwacákról és a gyermeknevelésről a legnagyobb elragadtatással beszél. A palesztinai gyermeknevelés páratlanul áll az egész világon.

Palesztina gazdaságilag erős fellendülésben van. Találkozott nagyon sok magyarországi származású mérnökkel. Különös előszeretettel viseltetnek a magyar területekről elszármazott zsidó mérnökökkel, kiknek kitűnő képességét nagymértékben honorálják. A nyelvben is igyekeznek az ottani szokásokhoz hozzá asszimilálódni.

Nagyon sokan szeretnének menni sőt mennek a zsidó középosztályból, azonban egy sajnálatos jelenséggel találkozunk ezen a téren is, mert szomorúan kell megállapítanunk, hogy nagyrésze már csak vagyonának roncsaival kerül oda. És ha néha az ilyen lelkiileg és anyagilag összeroppant egyének vállalkozása nem sikerül, akkor ez Erec-Jisrael okozza. Előadó hangsúlyozza, hogy Erec-Jisrael nem a hajótörötték otthona. Annak, aki vagyonát és lelkiégyensúlyát elvesztette, nincsen helye Erec-Jisraelben.

Palesztina a mai viszonyok mellett tökéletesen nagyon kedvező hely. Ingatlanok szép jövedelmet biztosítanak. Meggyőződött arról is, hogy azok az áldozatok, amelyeket az erdélyi zsidóság hozott Erec-Jisraelért, nem hiábavaló áldozatok. Hogy az erdélyi zsidóságot megértjük, vissza kell vezetnünk népünket a földhöz. Ismét produktív kell tenni népünket. Meg kell változtatni speciális strukturánkat.

Dr. Fischer József elragadtatással beszél az erdélyi zsidó munkásról, amely már nem gép, hanem maga az alkotó erő. Az erdélyben nem kell a munkásnak rombolni, nem kell egy hosszú fejlődési folyamatot bevárni. Nem kell erőszakosságokhoz folyamodni, minden erőszakosság nélkül, ideális eredményeket lehet elérni. Az erdélyi munkás kultúrája, alkotó erő. A zsidó munkást nemzeti szempontból való megbízhatóságát és intelligenciáját viszi oda. Történelmet csinál ott és az egész világ mintaképe lesz. A szocializmus iskolapéldáját valószínűleg meg Erec-Jisraelben. A vallás is több ott, mint nálunk. A tan ott maga az élet. A vallásosság mélyebb, őszintébb és igazibb, mint itt. A Mizrachinak bámulatos teljesítményei vannak odakint. A mizrachi létesítmények igazi bázisai az erdélyi vallásos életnek.

Az erdélyi munkás magas intelligenciájával megkönnyíti a tőke beözönlését. Tudja értékelni a tőke jelentőségét és biztosítja annak nyugodt elhelyezési lehetőségét. Tudja, hogy a tőke beözönlése csak jóléteket jelenthet számára. Biztos és ledönthetetlen talajon áll ott a zsidó munkás.

Elragadtatással beszél a tel-avivi mintavásárról, amely olyan nivós volt, mint bármely nemzetközi kiállítás. Dizengoff tel-avivi polgármester érdemeit méltatja, egyes elményeit ismertette, majd azzal fejezte be igen nivós előadását, hogy vissza kell vezetni az eltévedt zsidó munkásságot a zsidósághoz.

Szünni nem akaró lapsorkán mellett dr. Váradi Ödön elnök zárószavaiával és a Hatikva hangjai mellett zárult az előadás. (Blum Zsigmond).

Megkezdődött a Zsidó Párt nagyváradai körzeti szervezkedése

Amint azt már heteivel ezelőtt jelezte a Zsidó Párt nagyváradai központja intenzív propagandát kezdeményezett a párt céljai érdekében. Mindenekelőtt a körzetekben kezdte el munkáját, amely lényegében teljesen függetlenül indul a jelenlegi politikai konstellációtól, most azonban a kormányválsággal kapcsolatban a tempó feltétlenül meggyorsult. Ez a jelzett propagatív szervezkedés legelőször a leginkább zsidó lakta városrészen indult meg. Szerdán este a kolozsvári uccai ó-templomban, mely kétszáz éves multra tekinthet vissza, volt az első gyűlés, amelyen a környék zsidósága nagyszámban vett részt. A gyűlés első szónoka Wasserstrom Sándor volt, mint a párt ügyvezető elnöke, aki részletesen vázolta annak történelmi szükségességét, hogy a zsidóság külön pártban tömörülve védje meg mindenkor legeminebb életérdekeit. Kétszeresen szükséges jelenleg, amikor kilátás van arra, hogy mihamarabb ismét tanujelét adja a zsidóság politikai érettségének a választási fülkében. Vonatkozzék ez a városi politikára éppen úgy, mint az országos választások szempontjából. A másik szónok dr. Klein Ernő volt, aki szintén hasonló értelemben szólott és a kérdés gazdasági oldalát világította meg, nagy tetszés mellett. Végül Róth Albert ládagyáros, a körzeti ügyvezető elnöke beszélt részletesen a zsidó szolidaritás szükségességéről és érdekes, hagyományokból vett példákkal bizonyította, hogy csak úgy tud megállni a népek rengetegében, ha egységesen összefog boldogulásának kivánsa érdekében.

Végül a körzeti vezetését választották meg. Elnök: Silberman József. Társelnökök: Farkas

Sámuel és Zimmerman Menyhért. Alelnökök: Maringer Károly és Bleier Adolf. Ügyvezető elnök: Róth Albert. Titkár: Weisz Saie. Körzeti választmány: Végh Izrael, Blau Mályás fogtechnikus, Weinstein József, dr. Ullman Béla. Weinreb Sámuel, Zimmerman Miklós, Braun Fülöp, Klein Sámuel és Steier Simon. A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Vasárnap este 8 órakor a Zsidó Párt nagyváradai központja a csillagvárosi imaházban tartotta meg körzeti gyűlését. Ezen zsidóságtól legsűrűbben lakott városrészen, az imaház befogadóképessége kicsinynek mutatkozott a felvonuló hallgatóságtól. Dr. Váradi Ödön megnyitójában vázolta a zsidóság szomorú gazdasági helyzetét és azon gazdasági problémákat, melyek csakis a Zsidó Párt közreműködésével nyerhetnek megoldást. Összefogásra hívja föl a körzeti zsidóságot. Utána Wasserstrom Sándor tartott hosszabb beszédet az aktuális problémákról. Rámutatott arra a nagy különbségre, amely a Zsidó Pártot megkülönbözteti a többi pártoktól. A legutóbbi napokban a nemzeti parasztpárt a választásokra kartell ajánlott fel, de azt a zsidó párt vezetők nem fogadták el, dacára annak, hogy legalább 10 mandátumot kaphattak volna. Amint a Zsidó Párt kijelentette, neki elvi követelése vannak és képviselőségre nem reflektál. Inkább respektálják jogos követeléseit a zsidóságnak, minthogy kiszurják szemét a felajánlott mandátumokkal. S ez adja meg erejét a pártnak, amely a legközelebbi országos választáskor legalább 90-100.000 szavattal kell győzzön. Wasserstrom után dr. Klein Ernő beszélt még és Ráth Efraim. A körzetben lakó zsidóság nagyszámban megjelent tömegei lelkesen ünnepelték a szónokokat.

A gyűlésen egyidejűleg megválasztotta a csillagvárosi körzeti vezetőségét is, melynek tagjai a következők: Elnök: Gultmann Manó. Társelnökök: Kassirer Lipót és Berkovits Izrael. Alelnökök: Kohn Lajos és Meizels Adolf. Ügyvezető elnök: Wasserstrom Sámuel. Pénztárnok: Klein Sámuel. Ellenőr: Vogel Jenő. Intézőbizottság: Sternberg Salamon, Deutsch Jakob, Friedmann Izsák, Sonnenwirth Áron, Marton Adolf, Robitsek Adolf, Schwartz Dezső, Schwarz Márton, Friedmann József, Ernfeld Izidor, Lázár Jenő, Weinreb Mór és Berwald Béla. Az új vezetőség erős aktivitást kezdett a Zsidó Párt érdekében és házról-házra járva lépteti be a körzeti zsidóságot tagjai sorába.

Legközelebbi körzeti gyűlések az aradi-uti és az olasz-utcai imaházakban lesznek megtartva. Ezzel egyidejűleg megkezdődik a zsidópárti propaganda a megyei centrumokban is.

Művészeti perzsaszőnyegeket, szövött gobelinet, külföldi fonalakat
Schulhof Emilné
Orient-Szővművészeti iskola
Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölnétek.

HÓFEHÉRKE ÁRUHÁZ

a Sas passage Szt. László-téri főbejárat baloldalára

költözött

és megkezdte harisnyák, keztyűk, fürdőruhák, fehérneműk és rövidárúk

rendkívüli olcsó reklámárban való árusítását.

azt is megvárja, míg elkészül a mosdással meg az evéssel. Mily nagy szerencse.

A fiatal tudós gunyosan tette hozzá:

— A kapitány sokat járt a rabbihoz, azért kap ilyen tiszteletet. Azt hiszem, a mi rabbink nagyobb, mint más rabbi, mert már messze kikerüli a bünt, a miénk meg mellé ül. Chaim kapitánynak jól meg kell mosni a kezét, mert mint katona sok vér tapadt rája.

— Dávid király is . . . — mondta az öreg. De tovább nem tudta folytatni, mert a rabbi csendesen megszólalt és poharat odanyújtva Chaim Ezrának, felszólította, hogy mondja el a szokásos asztalutáni imát. Chaim Ezra alig tudta tartani a poharat, annyira reszkettek kezei.

— Na, na, na, kiállottak fel az asztal körül ijedten.

— Miért felsz Cháim Ezra? kérdezte a rabbi. Te egy orosz kapitány voltál, én meg a zsidó lelkek kapitánya vagyok.

— Ne reszkess! Fogd meg erősen a poharat és gondold a nagy rabbira, Ezra Haszferre és azután beszéld el élettörténeted.

A kapitány kissé vonakodott, majd en-

gedve a rábeszélésnek, hirtelen elhatározással belekezdett.

— Még gyermekkoromban elraboltak hazulról. Egy szófernek vagyok a gyermeke, de már nem tudok visszaemlékezni, hogy miket hallottam és láttam a szülői házban. Emlékezetemben csak a szüleim ijedt kiáltása maradt meg, amikor elrablásom idején feljajdultak: „Vé Ezra, vé Chaie” a kiáltások kísérték utjaimon, pusztákon és tengereken át egész életem folyamán. Sokat kellett szenvednem, amíg megszoktam az idegen embereket és helyeket. Rövid idő elteltével keresztény lettem, a héber nyelvet elfelejtettem és csak oroszul beszéltem, de a fülemben ott csörgött a kiáltás „Vé Ezra, vé Chaie”. Később beléptem az orosz hadseregbe, de ahányszor az ünnepeken a zenét játszani hallottam, mindig csak azok a hangok jutottak a fülembé „Vé Ezra, vé Chaie”. Voltam a háboruban, az ágyuk dörögtek, gépfegyverek kattogtak, tüzek villámlottak és emberek jajgattak, de én csak a szüleim szavait hallottam. Erdemeket szereztem, kitüntettek és kapitánnyá léptettek elő. A legénység éljen-

zett, én azonban önkénytelenül mormogtam lassan „Vé Ezra, vé Chaie”. Megnősültem, elvettem egy szép és gazdag nőt. Boldog voltam, de időről-időre felhangzottak a szüleim szavai, melyeket már gyűlöltem, mert megrontották az életem nyugtságát.

Hosszu évek teltek el. Megérkezett életembe a döntő fordulat: Egy napon bevoltam szorítva katonáimmal egy városba, ahol a legszebb házba helyezték szállásomat, a rabbihoz. Megérkezésünkkor egész nap a kaszárnyában voltam elfoglalva. Délután jöttek a katonáim, magukkal hurcolva a rabbit és jelentették, hogy nem akarja előkészíteni szobáit a részemre.

A rabbi tört oroszúggal igyekezte védeni magát:

— Mit akarnak tőlünk a katonák? Nem tudtam még eleget tenni követelésüknek, mert ma hétfő van és tovább kellett a templomba maradjak, hogy felolvassam a Thórát, mert így kéri Ezra Hászfer . . .

A kapitány egy percre szünetet tartott. Körülnézett a hallgatóin, kik figyelmesen hallgatták, majd a „halljuk” és „tovább”

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Szivan 13, június 17-én
Szombat, Szivan 14, június 18-án
Heti szidra: שש
Heti háftóra: ויהי איש אחד
Perek 1. פרק א'

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 9.20
gyertyagyújtás 9.30
Istenisztelet kezdete 9.35
Szombat befejezése 10.40

— *Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.*

Rabbi Fischmann Erdélyben

Izrael egy nagy fia, egyik legnagyobb tanítója, a szavak és tettek nagymestere, a mélyen gondolkodó és népvezér, Rabbi Fischmann Erdélybe jön. Most jön hozzánk az anyagi és szellemi válság legszomorubb és legmélyebb szakaszában. Galuth-életünk szomorú előjeleket vet előre és a párharc emésztik fel a legértékesebb erőinket. Sehoh nem találjuk többé az igazság fátylójában való mély hitet és a vallás szentségét. Még az orthodox zsidóság is elhagyta az évezredek óta kitaposott útakat. Rajta is nyomott hagyott az idő. Ifjuságunk eltávolodik tőlünk és a hitetlenség óriási arányokat ölt. Vigasztalan az életünk itt a diaszpórában és hiányzik a fény, amely bevilágítana a sötétségbe. És most Rabbi Fischmann hozzánk jön Jeruzsálemből. „... Amidőn legnagyobb volt a szükség, akkor küldött az Örökkévaló egy prófétát, aki segített rajtuk...“ mondja a szentírás.

Rabbi Fischmann a Szentföldről jön, hogy bennünket nagy tettekre és gondolatokra készítsen. Hogy megmutassa számunkra az utat, amelyet követniünk kell, hogy megérthessük azt az ideát, amely egy országot épít fel. A Mindenható szavával az ajkain, jön Rabbi Fischmann, amely halhatatlan az idők minden változása dacára, amely azt mondja, hogy amíg szent Tórákat követni fogjuk, mindaddig reménykedhetünk abban, hogy igazabb és szebb napok virradnak reánk.

A gyengéknek erőt nyújtani, a közbönsöket felrázni és a bátrakba még több bátorságot önteni; ez a célja Rabbi Fischmann jövetelének és ebben a szeltemben köszöntjük mi is őt Erdélybe jövele alkalmával.

Jehi Boacha moworach, baruch haba!
Rabbiner BARUCH HAGER.

Rabbi J. H. Fischmann, az ismert Mizrahi vezér, a Jewish Agency Akcions Comitójának tagja, folyó hó 8-án érkezett meg Jeruzsálemből Csernovitzba. A nagy vendéget a vasutnál a hitközség elnöksége, a Mizrahi szervezet vezetői, ifjusági csoportjai és a többi cionista csoportok fogadták. Este a hitközség nagy tanácstermében a hitközség részéről üdvözlő est keretében az összes zsidó szervezetek képviselői megjelentek a nagy tudós köszöntésére. Csütörtök délután Rabbi Fischmann a nála megjelent sajtóképviselők előtt adott le információkat a Szentföldön uralkodó állapotokról és körvonalazta a Mizrahi álláspontját úgy a Szentföldön, mint a világ-szervezet keretében. Rabbi J. H. Fischmann minden valószínűség szerint a jövő hét folyamán érkezik hozzánk Erdélybe, hogy felszólítsa az erdélyi zsidóságot, a palesztinai vallásos intézmények támogatására. Elsőnek Máramarossziget és vidéke zsidóságát látogatja meg.

— **Julius 21-22-23-án tartja meg a rabbivizsgákat a kultuszminisztérium.** Ma érkezett meg az orthodox iroda vezetőségéhez a kultuszminisztérium leirata, mely közli, hogy a rabbivizsgákat július 21-22-23-án tartja meg a minisztérium. A minisztérium felhívja a jelöltek figyelmét arra, hogy amennyiben a vizsgán nem jelennek meg, úgy tanulmányszabadság címén kért katonai halasztásuk nem lesz érvényes és haladéktalanul be kell vonulniuk katonának. Ugyanakkor közli a minisztérium, hogy a kultuszminisztérium azokat a tanulmányi halasztásokat is megszünteti, amelyeket a rabbijelöltek a kultuszminisztérium megszüntetésével a hadkiegészítő parancsnokságoktól kérvényeztek. A rendeletre vonatkozólag az orthodox iroda az érdekelteknek részletes felvilágosításokkal szolgál.

— **Hivatalos antiszemizmus Litvániában.** Az elmúlt héten tartották a litvániai kereskedők és iparosok évi konferenciáját Kownóban, amelyen maga a kereskedelemügyi miniszter is részt vett. A konferencia teljesen a gazdasági antiszemizmus és bojkott jegyében zajlott le. A miniszter felszólalásában kijelentette, hogy az utóbbi évtizedek alatt a litván ipar és kereskedelem idegen kezekbe került, amelyek megakadályozták a nemzeti gazdaság fejlődését. A konferencia magáévá tette a miniszternek ama proposícióját, hogy a litván nemzeti ipar és kereskedelem hódítsa vissza az „idegen“ kezekben lévő kereskedelmet és indítson bojkottot a zsidó kereskedők ellen.

— **Vegyes házasságok veszélyeztetik az olaszországi zsidóság létét.** Flórenc. Az itt megjelenő zsidó hetilap, az „Izraelit“ statisztikát közöl a zsidó házasságokról és megállapítja, hogy minden 100 zsidó házasság közül 33 házasságot zsidók és keresztények vegyesen kötnek. Ez az állandóan emelkedő irányzat a vegyes házasságok között szomorú perspektívát fest az olasz zsidóság jövője elé. A flórenci hetilap felhívja a zsidó nyilvánosság figyelmét e katasztrófális méretű erkölcsi válságra és fokozott felelősségre inti a zsidó ifjuságot népi egységének megőrzése céljából. A „Il Tevere“ római katolikus napilap polémiába bocsátkozik az „Izraelit“ felhívásával és véleménye szerint a zsidókérdés egyetlen helyes megoldása az lenne, ha a zsidó tömegekben meg lenne a készség a teljes asszimilációra. A német nemzeti szocializmus még erre sem ad lehelőseget és az olasz zsidóságnak örülni kell, hogy Itália népe szívesen fogadja őt magába.

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld

Engross
Endetail

posztóáruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni

— **Meghülésnél, náthaláznál, mandolalobnál, torokgyulladásnál, valamint idegfájdalmaknál és szaggatásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József“ keserűvíz rendszeres gyomor- és bélműködést biztosít.** Egyetemi orvosok véleménye szerint a Ferenc József-víz hatása gyors, kellemes és megbízható. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Az angol zsidóság nem járul hozzá a Zsidó Világkongresszushoz.** London. Megirtuk, hogy a New-yorkban összeült amerikai zsidó kongresszus tervbe vette egy Zsidó Világkongresszus összehívását, amelynek célja, hogy mint politikai szerv a világ zsidóságának érdekeit megvédje. Angliában a „Jewish Chronicle“ a Zsidó Világkongresszus ellen foglalt állást, mert véleménye szerint ez alkalmat nyújthat arra, hogy ismét megpendítsék a zsidókkal szemben a nemzetköziség vádját. Bizonyos azonban az, hogy semmiesetre sem fogja megszüntetni, vagy lecsökkenten működése az antiszemizmust, amely tulajdonképpen célja lenne.

— **Hirdetmény.** Házfűrés, mely áll egy szoba, konyha és kamarából, 30.000 leierért eladó, Báthori-ucca 13. Értekezni ott.

— **A Dubnow-ház tragédiája.** Berlin. Néhány nappal ezelőtt Benzion Dubnow kiváló nyelvész és matematikus, az ismert történettudós, Simon Dubnow unokaöccse, feleségével, Erdstein Sárával együtt eltűnt a Leonardstrassei lakásukból. Senki sem tudta magyarázatát adni a fiatal pár eltűnésének, míg az elmúlt napokban tragikus fény derült mindkettő sorsára: Benzion Dubnow és neje önként megváltak az életüktől. A folyamórség a Havel-szigetén ráakadt a holtestükre, amelyek egy nehéz zsinórral a csuklónál össze voltak kötve. A fiatal Dubnow Varsóban született és mindjárt ifjuságában szülei Palesztinába került, hol igazi héber szeltemben nevelkedett. Dubnow kiváló nyelvész és matematikus volt, aki azonban nem tudott megfelelő katedrát kapni és barátai ezt tudják be öngyilkosságának okául. Tragikus sorsa mindenütt nagy részvétet keltett.

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ (ROMÁN NAUHEIM)

páralan szénsavas radioactív sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos, érelmeszedéses, szív- és vérkeringési zavaroknál, vesebaj vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák diétás penziók mérsékelt árakkal.

Uj modern uszoda napfényes stranddal. Fürdőidény május 15-től okt. 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

MUSCHONG BUZIÁSI GYÓGYFÜRDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Fürdőigazgatóság. Buziás, Bánát.

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

Elsőrangú uri és női ruhafazonok, vegytisztítás minden elfogadható árban
Biró szabóságában Szilágyi Dezső-u. 12. készülnek **25 Lei**
Egy férfi- vagy női ruha szakszerű vasalása

Bucuresti
Fióküzlet
Calea
Victoria
83 szám

MOBILA
ORADEAI MŰASZTALOSOK
♦ SZÖVETKEZETE ♦
P. REGINA MARIA
♦ BÉMER TÉR 2 ♦

Butorai
VEZETNEK

OLCSÓSÁGBAN
SZÉPSÉGBEN és
MINŐSÉGBEN

Bünt követ el, aki hallgat . . .

Ezzel a mottóval indította útjának dr. Jordán Viktor a kilencedik erdélyi cionista konferencia előtt ismeretes, sokat ígérő körlevelét. Ebben a körlevélben felsorakoztatja a volt cluj-i közpon összes bűneit. A kolozsvári központ minden ténykedése fölött, olyan súlyos kritikát gyakorolt, hogy Erdély cionistái is kezdték elhinni, hogy dr. Jordánnak igaza van.

Ime egy részlet az akkori röpiratból: „Marosvásárhelyen is megalakították a konferenciái reorganizációs pártot. Ez a párt tudatos önkorlátozással azt a feladatot tűzte ki magának, hogy az erdélyi cionista szervezet szanálására alkalmas javaslatot terjeszt a kilencedik cionista konferencia elé. A párt hat héttel a konferencia előtt megküldte a javaslatokat, részletes indoklással a cionista szervezet összes vezetőinek. A Szövetség cluj-i központja ezzel szemben ismét csak közvetlen a konferenciára enged betekintést jelentéseibe és javaslatába, s így ezáltal sem ad időt azokkal komolyan foglalkozni”.

Ezzel a kritikával indította útjának „Kapunytás előtt” című köriratát dr. Jordán Viktor az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség jelenlegi alelnöke. Még hat pontból álló követelést is közöl ebben a köriratában, amelyekhez lényegében ma sincs semmi hozzátenni való. *Teljesen azonosítjuk magunkat ezzel a hat ponttal, amelyek most még aktuálisabbak, mint annakidején.*

1. A palesztinai felépítést szolgáló szervezet és alapok adminisztrációjának, propagandájának és pénzügyeinek igazgatása centralizálendő, egy a konferencia által választott ügyvezető kezébe, aki a Jewish Agency (Keren Hayessod), Keren Kajemeth és cionista szervezet erdélyi osztályainak vezetőségeivel állandó kontaktusban intézkedik e három reszori kiadásainak összehangba hozásáról, megfelelő hivatalnoki karóról, szervező és pénzügyi munkájuk collaborációjáról. A három reszor kiadásai ne lépják túl a lefolyt évet, vagyis a havi 160.000 leit.

2. A cionista vezetőknek minden szabad idejüket a szervezet és alapok fejlesztésére és a zsidó kultúra terjesztésére kell fordítaniok.

3. A harmadik pont megvalósult. Központ áthelyeztetett. Zsidó párt megalakult.

4. A hebraizáció terén a lefolyt 10 év egyik tanúsága, hogy a rendszer is hibás: a létesített középiskoláknak csődöt kellett mondaniok. Csak fokozatosan lehet héberül beszélő nemzedéket nevelni, a héber iskolarendszert felépíteni. A szövetség kulturális munkájának fő feladatát mosi héber óvodák életrehívása képezze s az onnan kikerült, héberül tényleg beszélő gyermekekkel nyitandó csak meg az elemi első osztálya, majd évről-évre egy magasabb, nagyobb helyeken fokozatosan a középiskola is. A jelenlegi iskolások és az ifjuság részére a somérok, az Aviva és Barisszia szervezetek által kultivált héber kurzusok állítandók fel.

5. Keren Kajemetre Erdély a lefolyt 5689-es évben 2.093.609 lei adott, a Keren Hayessodra Erdély ugyanazon évben 5.430.176 lei, átutalt Jeruzsálembé 3.881.448 leit, ennyit mutat ki a jeruzsálemi főiroda. Miután a K. H. fizetők előtt csak a főirodai kimutatással lehet igazolni az erdélyi K. H. kezelőség korrektségét és minthogy a K. H. pénzeket épügy teljes egészükben az országépítésre adjuk, mint a K. K. L. pénzeket, követeljük, hogy a K. H. főiroda is, miként a K. K. L. az utolsó lei-ig mu-

tassa ki az erdélyi pénzeket. Az erdélyi K. H. kezelőség bevételeinek havonkénti helységi táblázatát, amelyet csak a csoportok K. H. biztosainak küldött meg, a K. K. L. példálára tegye közé a hivatalos lapban.

6. Hivatalos lapunk legyen . . .

Jelentés, melyet a június hó 19 én öszszeülő Nagyintézőbizottság elé beterjeszt a Nib, előttünk fekszik. Erre rövid táviratstílusban a következő a kritikánk:

1. Szervezeti jelentésből megállapítjuk, hogy a Szövetség temesvári központja 250.000 leit követel a helyi csoporttól. Amennyiben pénzt kap, akkor betölti a szervezeti főtitkári állást. (Nem ügyvezető elnököt). A Kib. anyagi eszközök hiányában nem tud fontos határozatokat végrehajtani. Határozatok keresztülvitele csak papíron fognak megmaradni.

2. Ifjusági ügyek jelentése semmitmondó. Azt kell hinnem, hogy Erdélyben már nem is léteznek cionista ifjusági szervezetek.

3. A helyi csoportok működéséről szóló jelentésből visszatükröződik, hogy inkább a helyi csoportok érdeme a munka, mint a központé. A csoportok működéséről szóló jelentés tulságosan hiányos semmitmondó.

4. A cionista sajtó? A Szövetség hivatalos lapjáról (Uj Kor) mondjanak kritikát azok, akik olvassák.

5. A Szövetség propaganda tevékenysége. Ezen a téren a Szövetség semmit sem végzett.

6. A Keren Kajemeth Léjiszrael jelentéséből nem látom kimutatva, hogy a

Takarításra

festék-, lack- és kefeárut
valamint a világhírű „Express”
poloskairtót és „Express”
Magasfényt, mely butorát
ujjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szerezheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 578

Telefon 578

Szabóságomat áthelyeztem

Bémer-tér 3 szám alá (Roth M. utóda cég mellé)
Olcsón készítek legújabb divatu ru-
hákat valódi angol szövetekből is!!

HACKMAYER férfiszabó

Végre ismét szolid megbízható vezetés alá került
az évtizedek óta előnyösen ismert

GRAND MAGAZIN PARIS
volt **GLÜCKSMANN ÁRMIN** divatáruház
Szent László-tér.

A nagyközönség kedvelt beszerzési forrásának új vezetője csakis elsőrangú minőségű külföldi márkás női és férfi kelengyeárukat, u. m. vásznakat, damaszlokat, damasztkészleteket, selymeket szövetet és mosóárukat hoz forgalomba **a legszolidabb, rendkívüli olcsó árakban.** Vételkötelezettség nélküli megtekintés céljából szívesen állunk rendelkezésre, hogy bemutathassuk olcsó árainkat.

Szombaton és zsidó ünnepeken zárva.

736.169 lei, milyen helyiségekből és milyen bevételegákból tevődött összeg. Egy pontos adatot azonban mégis látunk, hogy 34 százalékkal csökkentek az utóbbi 8 havi bevételek. Tudni kell, hogy ezek a hónapok az év legjobb hónapjai. A kiadások 37.6 százalék. Tehát ha figyelembe vesszük az eredményt és a propagandisztikus tevékenységet, amit a K. K. L. Központi Irodája kifejtett, akkor megállapíthatjuk, hogy a kiadások lényegesen magasabbak, mint a cluj-i irodánál voltak. A bevételi eredmények egyenesen katasztrofálisak. Csak egy kis párhuzamot vonunk az 5684. év Oradea, Cluj, Sighetul Marmatiei, Trgl. Mures városok bevételei felülmulják a 700.000. leit. Önkénytelenül felvetődik az a kérdés, hogy a viszonyok ilyen hihetetlenül rosszabbodtak, avagy csak a temesvári központ adminisztrációja mondott csődöt. A kimutatásból ez utóbbi állapítható meg. A Keren Kajemeth jelentés megállapítja, hogy a felnőtt cionisták kevés érdeklődést tanúsítanak. Ezzel szemben megállapítja, hogy sem a központ, sem a helyi exponensei a K. K. L.-nek nem adtak módot arra, hogy a felnőttek a K. K. L. munkájában részt is vehessenek. Arról nem is beszélünk, hogy az ifjuságot teljesen elhanyagolták.

Konkluzióképen le kell szögeznünk, hogy a K. K. L. gyökeres reorganizációra szorul. Sürgősen be kell indítani a legszélesebb ropagandát. A propaganda hiányában a K. K. L. további esése nem lesz megállítható.

6. A Keren Hayessod jelentés megemlékszik egy 31 százalékos kiadási csökkenésről. Ez természetesen csak az elmúlt évi kiadásokkal szemben, hiszen a bevételeknél is egy 32 százalékos visszaesést mutat ki. Ezzel szemben nem is kell ahhoz tulságosan nagy megerőltetés kiszámítani, hogy 1.334.161 lei-ból a kiadás 685.948 lei, tehát felülmulja az 50 százalékot is, vagyis 15 százalékkal több, mint „a kapunytás” köriratban kritika tárgyává tett kolozsvári rossz gazdálkodás eredménye.

Nem gyakorolunk külön kritikát. A kritikát átengedjük a nagyintézőbizottság tagjainak. Párhuzamot vontunk Cluj és Temesvár gazdálkodása fölött. Kritikánk gyanánt idézzük dr. Jordán Viktor szövetségi alelnök kritikáját. Nekünk sincsenek más követeléseink. Helycserét követelünk: El Temesvárról.

Interpellációkra választ várunk a június 19-én Cluj-on megtartandó Nib. ülésen! Salom. Lóhtraol.

— **A lengyel huligánok megtámadták Fraenkel tábort rabbit.** A 36. lengyel gyalogezred katonái főrabiját, Fraenkel őrnagyot, továbbá Chaim Posner és Jakob Silberstein tábort rabbit, akik az ezred zsidó katonáinak ünnepeken vettek részt, amikor kijöttek a kaszárnyából, antiszemita huligánok támadták meg. Fraenkel őrnagy-rabbit és Silbersteint súlyosan megverték és a szakállukat kezdték tépni a támadók. A segítségükre siető zsidó polgárokat is súlyosan inzultálták. Végül aláírták az ezred őrségét és a katonák két huligánt fogták el, akiket a rendőrségre vezettek.

— **Ítélet a kownói pogrom-perben.** Az elmúlt hónapban tartotta meg a kownói bíróság az 1929-es antiszemita vérengzések vádlottjainak tárgyalását. A vádlottak között több volt rendőrtisztviselő is volt. A bíróság háromnapos tárgyalás után hozta meg az ítéletet, amely 5 vádlott kivételével az összes többi vádlottakat elmarasztalta. A legmagasabb büntetés nem haladta túl a 6 hónapi börtönt. Ennek dacára egész szokatlan benyomást keltett az ítélet, mert más esetekben a bíróság rendszerint felmentő ítéletet hoz. A vádlottak a tárgyalás során hangoztatták, hogy ők felsőbb parancsnak engedelmességet és maguk csak eszközei voltak a pogromnak. A zsidó sajtó meg is állapítja, hogy az ítélet csak ártatlan áldozatainak a politikának, amely az antiszemizmusról keresztül farag magának ugródeszkát az érvényesüléshez és a bíróságnak fel kellett volna fedni a kownói pogrom kulcsait mögött megbujó felbujtókat.

— **Két zsidó az új francia kormányban.** Páris. A radikális szocialisták vezére, Herriot miniszterelnök, kormánya összeállításában két zsidó politikusnak jutott miniszteri tárcát. Leon Mayer a kereskedelemügyi tárcát vette át, míg Alexander Izrael szenátor a miniszterelnökségi államtitkárság vezetését kapta meg. Az új kormányban ezenkívül számos olyan francia politikus van, akik aktív részt vettek a Pro-Palesztina mozgalomban. Így a légügyi miniszter és volt miniszterelnök Paul Painlevé, a népjóléti miniszter Justin Godart, a közoktatásügyi miniszter Senator de Monzie és maga a miniszterelnök is, aki legutóbb is több ízben jutatta kifejezésre a cionista ideológia iránt való szimpátiáját.

— **Horogkeresztes tüntetések Bécsben.** Bécs. Május 24-én kezdte meg ismét a városi tanács ülészakát és mindjárt az első napon a horogkeresztesek megragadták az alkalmat, hogy pártpolitikai programjuk egyedüli célját: az uccai tüntetéseket és zsidóveréseket megkezdjék. A horogkeresztes tanácsosok a városháza előtt összegyűlt nemzetiszocialista tömeggel együtt indultak el, hogy beuzzák a zsidó üzletek kirakatait és véresreverjék a zsidó járókeleket. A felvonulás alkalmával több zsidó üzlet portálóját zúzták össze és a tömeg már a zsidó kereskedők negyede felé vette útját, amikor a bécsi rendőrség erélyes közbelépése megakadályozta a további tüntetéseket. Hogy azonban súlyosabb károkat nem okozott a horogkeresztes rendezvény, az annak tulajdonítható, hogy a szokástól eltérően nem volt kellően megszervezve az uccai felvonulás.

Olcsón és jól vásárolhat!!!

harisnyát, keztyűt, férfi-
inget, nyakkendőket, bábé-
cikkeket és rövidárukat

Szenszki Miklós-nál
Saspassage (ORADEA)

A nagyváradi ideiglenes tanácsba Mittelmann Jakobot neveztek ki

A nagyváradi ideiglenes tanácsba való kinevezések mindenkor harcok színtere volt. A nemzeti parasztpárti kormány kinevezésével kapcsolatban az eddigi tanácsot, hol egyetlen zsidó sem volt a párt részéről delegálva az utóbbi időben, feloszlatták és az új tanács kinevezésekor méltányolták a zsidóságnak azt a sérelmét, hogy nem volt, aki érdekeit képviselje volna a nagyváradi városházán. A nemzetipárt biharmegyei korifeusai, élén dr. Roxin Teodor párttagozati elnökkel és dr. Egry Gergely polgármesterrel azon voltak, hogy közmegegyezésre oldják meg ezt a kérdést. A Zsidó Párt a kormány megbízottak felhívására megnevezte Mittelmann Jakobot, mint a Zsidó Párt elnökét és aki egyszemélyben az orth. hitközség elnöke is, tehát legméltóbb képviselője a zsidóság érdekeinek. Ezáltal sikerült kiküszöbölni az egyéni akciókat, amelyek oly sokszor kényelmellenséget és kellemellenséget okoztak a pártnak és minden tekintetben a párt akaratát tükrözi vissza a kinevezés, amelyhez Mittelmann Jakobot számosan keresték fel szerencsekívánataikkal.

— **Halálozás.** A napokban hunyt el Szatmáron Weisz Sámuel, aki régóta közbecsülésben állott a város zsidó társadalma előtt, mert ismerték korrektségét, jószívét és áldozatkészségét. Rövid idővel ez előtt súlyos kór támadta meg, amely a 70 éves Weisz Sámuel a sirba vitte. Halála általános részvételt keltett és kiterjedt előkelő családját számosan keresték fel részvényt nyilatkozatukkal.

— **A család antiszemita miniszterelnök.** A volt litván miniszterelnök és pénzügyminiszter fölött a napokban mondott ítéletet a törvényszék, csalás, okirathamisítás és hivatalos pénzek elsikkasztása miatt. Patrulis, akinek miniszterelnöksége alatt az antiszemita kormány támogatásba részesült, maga is jelentékeny részt vett az antiszemita mozgalomban. A vád által felsorolt családokat is miniszteri megbízatása alkalmával követte el. A bíróság Petrulis-t 2 évi börtönrre és 90.000 Lett kártérítésre ítélte, melyet az állampénztárba köteles Petrulis befizetni. Ime miért kell egy antiszemita vezérnek a miniszteri tárcát.

— **Fagyalt estély az orth. fiúárvaház kerthelyiségében.** Folyó hó 18-án, szombaton este fél 11 órai kezdettel a nagyváradi mizrahi ifjúság műsoros fagyalt-estélyt rendez az orth. izr. fiú- és árvaház Teleky-utca 27 alatti levő kerthelyiségében. A műsor keretében nagyszerű zeneszámok, szindarabok, kuplék, stb. lesznek előadva. Egész este elsőrangú zene. Olcsó belépődíj. Ha kellemesen akarja eltölteni estélyét, úgy okvetlen jöjjön el az estélyre.

E menorák **Harang**
Z gyertyatartók, **védjegy!**
Ü serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegyeszek,

bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacumul“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

Orth. **בשר** vendéglő
Báznán
nyitva június 1-től.

Elsőrendű konyha, pontos kiszolgálás biztosítva.
Áron Sámuel Mediás.
A vendéglőnél szobák is kaphatók!

A Zsidó Nemzeti Szövetség nagyintézőbizottságának ülése

Cluj 1932 június 19-20-án a Református Kollégium tornatermében

A Zs. N. Sz. Kisintézőbizottsága ezúton is értesíti a Nagyintézőbizottság tagjait, hogy a Nagyintézőbizottság ülése f. hó 19-én d. u. 4 órai kezdettel Clujon a Református Kollégium Tornatermében lesz megtartva. A Nagyintézőbizottsági ülés programja a következő: 1. A NIB elnökének megnyitója. 2. Általános vita a szervezet, KH és KKL referátumai fölött. 3. Ifjúsági és iskola referátum. 4. Sajtó-referátum. 5. Palesztina-referátum. 6. Referátum és koreferátum a cionista szervezet kiépítéséről. 7. Általános vita a 3—6 pontig terjedő referátumok fölött. 8. Esetleges indítványok.

A Cluj Helyicsoport vezetősége gondoskodik a NIB tagjai számára kedvezményes elhelyezésről és ellátásról. Tekintve, hogy Cluj (Someseni) fürdőváros, a NIB résztvevői 50%-os vasúti kedvezményben részesülnek. A KIB reméli, hogy a Nagyintézőbizottság összes tagjai részt fognak venni a NIB ülésén.

A külföldi elmélet és a belföldi gyakorlat

A new-yorki zsidóság ünnepi bankettet rendezett Davila amerikai román követ tiszteletére, abból az alkalomból, hogy a követ visszatért Romániába, hol igen fontos politikai megbízásokat kell átvennie. A román követet az amerikai zsidó vezetők üdvözlötték és ama reményüknek adtak kifejezést, hogy a követ tolmácsolni fogja kormányának az amerikai zsidóság azon óhaját, hogy a román és zsidó lakosság között békés és megértő viszony keletkezzen és biztosítsák a zsidóság érdekeit a felbukkanó antiszemita megmozdulásokkal szemben. Davila válaszolt: „Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy mennyire kívánom a zsidó és román kulturális és gazdasági együttműködés fejlesztését és, hogy mennyire ellenséges vagyok minden nemzeti és faji gyűlölködésnek. Igérem Önöknek, hogy minden erőmmel harcolni fogok országomban a polgárok egyenjogúsításáért.” Ezeket mondotta Davila New-yorkban és nem kételkedünk benne, hogy az ünneplés mámorában talán komolyan gondolt minden szót. De abban már igazán nem hiszünk, hogy az amerikai követ valóban keresztül is viszi ígéreteit és harcosan felemeli szavát a kisebbségek és a zsidóság eminens jogainak érdekében. Már csak azért sem, mert ezzel örökre elzárná az utját annak, hogy valaha is visszaküldjék az Egyesült Államokba.

— **Harc Adenban zsidók és arabok között.** Jeruzsálemből jelentik: Az adeni zsidónegyedben pénteken többszázfőnyi arab nacionalista tömeg hatolt be a ghettóba, kifosztotta az üzleteket és véresre verte a zsidó járókeleket. A rendőrség csak véres uccai harcok után tudta visszaverni a tüntető arabokat. A pénteki verekezésnek 69 súlyos sebesültje volt. Hetven tüntető arabot letartóztattak.

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**

természetes **Igmándi**

keserűvizében a természetnek hatalmas gyógyító ereje érvényesül.
Utasítás minden palackhoz mellékelve!
Kapható mindenütt!

RÖVID HIREK

JERUZSÁLEM. Az emigrációs iroda statisztikai hivatala közli az 1931-es év ki- és bevándorlásairól a következő adatokat: Az összbévándorlók száma 5553-ra rugott, amelyből 269 olyan bevándorló volt, akik az 1000 fontot meghaladó készpénzvagyonnal jöttek az országba. A bevándorlók 50 százaléka Kelet-Európából érkezett Palesztinába. A kivándorlók száma mindössze 282 volt.

TEL-AVIV. A napokban zajlottak le Tel-Avivban a községi választások. Eddigi értesítéseink szerint 12.000 szavazatot adtak le és annak 35 százaléka esett a munkáspárt listájára. Utána következik a polgári lista, amelynek vezetője Meyer Dizengoff. A választás végeredménye még nem ismeretes. — A zsidó patikusok és drogériák elhatározták, hogy a jövőben bojkottot alkalmaznak a Coiy-féle illatszerekkel szemben, mert — mint megirtuk — a francia parfümgyáros uszító antiszemita propagandát folytat sajtóján keresztül a francia zsidó frontarcosok ellen. — Az 1933-as év költségvetése 125.000 fontot tesz ki. A bevételi illetmények 2 ezer fonttal haladják meg a kiadásokat. — Petach Tikvában Bata, a cseh cipőkirály fióküzletet nyitott. A lakosság megoszlomolta a boltot és széjjelzuzta a berendezést. A lakosság tüntet Bata palesztinai bevonulása ellen.

KAIRÓ. Kairó és Jeruzsálem között repülőforgalom indult meg.

TRIEST. Az itteni Palesztina iroda közli, hogy a triesti kkköiből 1931 évben 4028 személy, ezek között 1934 férfi és 2094 nő hajózott Palesztinába.

SAN-SALVADOR. Nemcsak a zsidó, hanem az összlakosság a legnagyobb bizonytalanság között él. Az év elején történt kommunista forradalom óta a terrorista kormányok állandóan változnak és minden kommunista gyanus egyént letartóztatnak és kivégeznek. Legutóbb 12 zsidó családot utasítottak ki az országból állítólagos forradalmi érzelmük miatt.

LONDON. 81 éves korában meghalt Eduard Lawrence Levy, egykori zsidó atléta, aki a 90-es években legnagyobb sportbíszkesége volt Angliának. — Junius 3-án György király születésnapján dr. Robert Mond, az elhunyt Lord Melchet testvércse megkapta a becsületrend keresztjét és lovaggá nevezték ki.

BERLIN. Május 23-án szívzselhűdés következtében elhunyt dr. James Simon, az ismert zsidó mecénás és filantrop. Dr. James Simon 81 évet élt.

CHICAGO. Megirtuk, hogy Amerikában Félix M. Warburg vezetésével nagy Palesztina-kampány indult, amelynek keretében már eddig is nagyobb összegeket hoztak fel. Az elmúlt héten az Egyesült Államok elnöke, Hoover táviratilag üdvözölte az itt üléselő bizottságot.

BÉCS. A közelműltben reaktivált ausztriai zsidó Népszövetségi Liga elnökétől Robert Stricker műszaki tanácsost, a „Neue-Welt” című cionista lap közismert főszerkesztőjét választották meg. A liga célja, hogy a Népszövetségnél a kisebbségek érdekeinek fokozott megvédését kiharcolja.

NEWYORK. Dr. Cyrus Adler, az amerikai zsidó teológiai intézet elnöke, az elmúlt hetekben tanácskozással folytatott a rabbiszövetség 150 kiváló rabbijával a zsidó vallásnak — a zsidó néplelekre kiható erejéről. A rabbitanács történelmi tények alapján megállapította, hogy a zsidóságot mint népet és mint kulturális tényezőt, mindég a vallás hatotta át és biztosította fejlődési lehetőségét is. — Az orth. hitközségek amerikai szövetségének ülésén határozati javaslat hangzott el, hogy egyesítsék az összes zsidó erőket, felekezeti árnyalatra való tekintet nélkül, az antiszemizmus leküzdésére.

PRÁGA. A Csehszlovák állam költségvetésében a zsidó felekezeti kultusz támogatására az 1932. évre 1.650.000 korona lett felvéve. Az összeg főképpen rabbi-kongruák és zsidó felekezeti tanítók fizetésére fordították. — Galatában az elmúlt héten lemetőgyalázás történt. A rendőrségnek sikerült kézrekeríteni a tetteseket több fiatalok személyében. A gyermekeket átadták a fiatalok bíróságának. — A szlovenszói lapok az elmúlt napokban egy chuszi zsidó banktisztviselő öngyilkosságáról számoltak be. A fiatal tisztviselő, aki a Slovenska Bankban volt alkalmazásban, bucsulevelében azzal indokolta meg tettét, hogy nem bírta tovább elviselni a bank vezetőjének antiszemita sikanériáit. — A plechocicei népiskola tanítónője pszichológus hivataltól tanóra alatt a gondjaira bízott gyermekeknek előadást tartott arról, hogy a zsidók keresztény vért kevernek a páskába. A zsidó hitközség megette ellene a feljelentést. — A „Ludova Politika” írja, hogy végre megszűntek az állami hivatalokban a zsidó tisztviselők alkalmazásai. Tény, hogy Szlovénországban mindenütt erős antiszemita áramlatok indultak el. — A „Statistický Obzor” szerint Szlovénországban 136.668 zsidó lelket számláltak a legutóbbi népszámlálás alkalmával. — Bratislava (Pozsony) városa 18.400 koronát állított be az orth. és 4000 koronát a neolog iskolák támogatására. Mindkét hitközség szegényügyének támogatására 42.000 koronát és a zsidó kórház javára 10.000 koronát szavazott meg.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntektől kezdve: Marlene Dietrich Mata Hari kémnő börtönében irt hangosfilmje, a Titokzatos asszony. Este 10 órakor: a budapesti Terézkerületi Színház kacagó estje. Új műsorral. Rendés hely-árak.

Cinematografal FILMPALACE

Péntek: A Gibraltári kémnő, szenzációs tárgyalása. Jegyek csak korlátolt számban lesznek kibocsátva! Georg O'Brien, Mona Maris, Maria Lessing stb. részvételével!

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek, szombat, vasárnap: „Páris fantómia”. Dráma 10 felvonásban. A főszerepben: John Gilbert, Leila Hayms, Lewis Stone. Harc az alvilág és a rendőrség között.

Primăria Municipiului Oradea, Serviciul Economic. No. 17398/1932.

Publicațiune

Primăria Municipiului Oradea aduce la cunoștință celor interesați, că edificiul Vămii vechi cu teritoriu apartinător din str. Astra No. 38 se dá în chirie de durată de 3 ani cu începere dela 1 Iunie 1932.

Ofertele inchise și sigilate insoțite de o garanță de 5% se pot înainta Serviciului Economic al Primăriei etaj I camera 29 în orele oficiale până în ziua de 22 Iunie a. c. inclusive unde se primesc și condițiunile inchiriere.

Inchirierea acestui edificiu se face în conformitate cu dispozițiunile Art. 88—120 din legea Contabilității Publice.

Oradea, la 4 Iunie 1932.

Primăria Municipiului Oradea.

A vese, hólyag, epe gyomor-bántalmak egyedüli biztos gyógyszerere a

paptamási

„Lithynia”
gyógyvíz

Kapható mindenütt.

Központi lerakat: ORADEA,
Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

Kolozs gyógyfürdő stradja szállodája étterme gőzfürdője

ujjászületés. Penzió rendszer.

Streng orth. kóser konyha. 50% vasuti kedvezmény. — Bővebb felvilágosítással szolgál a kolozsi sósfürdő igazgatósága.

COJOCNA, Jud. Cluj.

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak legelőszöbbszerzési forrásal

Pontos figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárval

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Idei égetésű

I-ső oszt. kitünő minőségű nagy dimenzióju

saját igán is házhoz szállítva ismét kapható jutányos árban

WASSERSTROM téglá és cserépgyárában

Telep: Str. Minelor (Bánya-sori villamos végállomásnál).

Iroda: Str. Iosif Vulcan (Színház-ucca) 4.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

A tömeg igazságtalan

A kobrini rabbi Mose szegény paraszt-szülők fia volt. Még gyermekéveiben járt, mikor Litvániában rettenetes éhínség tört ki, úgyhogy az emberek özönlöttek meg a falvakat, hogy ennalóhoz jussanak. Azon a falun, ahol Mose szülei laktak, nap-nap után az éhezők nagy tömegei vonultak keresztül, akiknek a jámbor asszony nap-nap után kenyeret sütött. Egyszer véletlenül több éhező jelentkezett a kenyérkiosztásra, úgyhogy várniok kellett, míg Mose anyja friss lészlát dagasztott. A szegények türelmetlenségükben előbb zugolódtak, majd szikkozódni kezdtek, úgy hogy a jámbor asszony sirvafakadt hallatára.

— Ne sirj, anyám, — szólt neki a gyermek Mose — tedd meg a dolgodat és hákáromkodnak is, teljesítsd Isten parancsát. Talán ha dicsérnének és áldanának érte kevésbé teljesítenéd a parancsotat...

Elijahu eljövetele

A prizmislányi rabbi Meir mesélte el: — Fiatalkoromban az volt a legforróbb kívánságom, bárcsak megjelenne előttem Elijahu, a próféta. Megmondtam apámnak, de ő csak azt felelte rá: „Tanulj szorgalmasan, — akkor majd látni fogod!” Négy hétig tanultam nappal-éjjel s megint szóltam apámnak. — Eredj, tanulj, — volt rá a válasz. Egyszer aztán tanulás közben egy öreg ember állított be a szobámba. Rongyos volt, a háta meghajlott a nehéz zsák terhe alatt, arcát befolyta hosszú szakálla és haja. — Letehetem-e a terhemet? — kérdezte tőlem, — megpihenhetek-e a hosszú, fárasztó utól? — Kedves barátom, — mondtam neki — ez nem vendégfogadó. — De fáradt vagyok, a hosszú vándorlás kimerített, — mondta újra szomorúan. Én nem engedtem, mire tovább botorkált. Kisvártatva bejött apám hozzám és azt kérdezte: Láttad... Elijahu prófétát?

Az első osztályu azeszponem

A mezővárosi rabbi a vonat III-ik osztályában összetalálkozik egy apikoresszel, aki mindjárt a rabbi megpillantásakor egy alkalmas okot keres arra, hogy valamilyen sikerült ötlettel belekössön a rabbiba.

— Hogyan lehet az, hogy Ön rabbi létére a III-ik osztályban utazik? Nem is képzelel, mennyire árt ez a tekintélyének.

— Nézze barátom, mi rabbik három kategóriába vagyunk osztva. A fővárosi rabbik tartoznak az I-ső osztályba, a megye székhelyi rabbik a II-ik osztályba és mi mezővárosiak a III-ik osztályba. Én tehát joggal utazok itt. De Ön mint első osztályu azeszponem, hogy kerül ide a III-ik osztályba?

A legszebb

zománcfényű gallérokat tisztítja

Klein gözmosóda

Str. Vlahuja 4. (Szent János-ucca)

GROSZ DÁVID

szalmakalappgyár

Satu-Mare, Str. Petru Rarez 35/37.

Mindenféle kalappgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára

58